

Oorlogsgeheimen: van boek naar voorstelling

cultuurbarbaartjes.nl

Gepost op 28-01-13

Het boek Oorlogsgeheimen van Jacques Vriens is sinds 2007 verschillende malen herdrukt. Dit jaar is vanaf 3 februari de jeugdvoorstelling "Oorlogsgeheimen" in verschillende theaters in Nederland te zien. Kinderen vanaf 9 jaar oud (en hun ouders) beleven hoe twee kinderen van 11 de Tweede Wereldoorlog ervaren in een Zuid-Limburgs dorpje anno 1943, net voor de bevrijding. De bewerking van een boek naar het theater is geen sinecure. Daar kunnen Jacques Vriens en de hoofdrolspeelster Ida van Dril over meepraten.

Jacques: "Het boek is deels gebaseerd op ware gebeurtenissen, en deels bedacht. Ik heb het boek geschreven, omdat er weinig bekend is over de oorlog in Zuid-Limburg. En daarbij vind ik het belangrijk dat kinderen er ook iets van leren. Over de Tweede Wereldoorlog is al veel geschreven, ook voor kinderen. Ik woon al 14 jaar in Limburg, en in de loop der tijd hoorde ik allemaal verhalen. Hier was de oorlog iets anders dan de rest met land. Er was geen honger en er waren altijd goede contacten met Duitsland geweest. Ook de NSB had een grote aanhang, maar aan andere kant was er ook verzet. Dat vond ik intrigerend, want hoe zou het zijn om als kind in zo'n dorp opgroeien?"

Wie het boek leest ziet eigenlijk twee doorsnee kinderen voor zich: Tuur en Maartje zijn nieuwsgierig, gaan naar school en spelen met elkaar. Maar natuurlijk heeft de oorlog een effect op hen. Niet alleen door de paniek en angst die ze voelen als ze in de schuilkelders zitten terwijl bommenwerpers overvliegen, maar ook doordat ze niet weten wie te vertrouwen is in het dorp. Ook blijkt oorlog niet spannend te zijn, want er gebeuren nare dingen. Zoals het feit dat je zomaar plotseling iemand kan verliezen waar je veel om geeft. Tuur maakt dit mee, want Maartje wordt weggevoerd. *Jacques: "Ik wilde laten zien wat oorlog eigenlijk betekent. Voor kinderen klinkt het spannend, maar ik wilde laten zien dat je zomaar mensen kwijt kunt raken waar je veel om geeft. En dat kan van de ene op ander dag zijn. Dit is iets wat ik bezoekers van het stuk mee wil geven."*

Maar oorlog is meer. Zo heeft iedereen in het dorp geheimen. Er zijn NSB-ers, verraders, het verzet: iedereen heeft een dubbelrol. Zo ook Maartje, die eigenlijk Tamar heet. Haar ouders zijn weggevoerd en ze weet niet waar haar broer is. Zelf is ze meegesmokkeld uit Amsterdam en duikt onder als een nichtje in het dorp. *Jacques: In Zuid-Limburg zaten behoorlijk wat Joodse kinderen, die als nichtje of neefje door het leven gingen."*

Het blijkt ook dat niet alles zo zwart wit is. Iemand is niet slecht of goed, er zijn nuances, en daarmee praat je iemands handelen niet goed, maar het geeft wel een ander beeld: *Ida. "Het is boeiend om te zien wat druk voor invloed heeft op mensen en hun handelen. Iemand heeft een motivatie om iets te doen. Bijvoorbeeld mevrouw Raabrechts, die verraadt Maartje, maar zij heeft een zieke man thuis die ze wil beschermen. Zij doet iets fout, maar daar zit meer achter.. Maartje spreekt ook nooit kwaad in het theaterstuk. Zij ziet het niet allemaal zo zwart wit."*

Oorlogsgeheimen op de planken

De schrijver is zeer betrokken geweest bij de adaptatie, alhoewel er veranderingen zijn aangebracht in het theaterstuk. *Jacques: "Vooraf hebben de regisseur, de scriptschrijver en ik uitgebreid gepraat over het theaterstuk en ideeën gewisseld. Toen ontstond het idee van Tuur die als meester terugkijkt op de oorlog en in de klas zit waar zijn leerlingen in 1955 verhalen willen horen over de oorlog. Dat is een mooie invalshoek. Het laat ook het dilemma van hem zien: hij wil vertellen, maar hij heeft ook verdriet door zijn het verlies van Maartje."*

In het boek komen veel personages voor. In de voorstelling worden deze door twee acteurs, Ida van Dril en Maarten Ebbers gespeeld. *Ida: "We wisselen steeds af, zonder de vaart eruit te halen. Door subtiele veranderingen in het uiterlijk of de stem hebben kinderen meteen door wie we zijn. Soms ook niet, maar dat is dan ook de bedoeling. Bijvoorbeeld de scène dat iedereen in de schuilkelder zit. Iedereen schreeuwt door elkaar en geeft de chaos aan."*

Ook is de grensleeftijd, bij nader inzien, van 7 naar 9 jaar opgeschroefd. *Ida: "Het is goed dat de leeftijd naar 9 jaar is gegaan, want het is een zwaar onderwerp. Ik hou daar van, want ik wil graag iets zeggen met zo'n voorstelling. Kinderen moeten iets meekrijgen van de Nederlandse geschiedenis en iets begrijpen over de oorlog in Nederland. Bij de try-outs blijken kinderen de voorstelling spannend en intrigerend te vinden."*

Jacques: "Ik vind het heel leuk en fijn dat er een voorstelling komt. Ik hoop dat het kinderen uitnodigt om een boek over de oorlog te gaan lezen."

De première van Oorlogsgeheimen is 3 februari in de Krakeling (Amsterdam). [De tour gaat door heel Nederland](#) en is ook volgend seizoen (2013-2014) te zien.

<http://www.cultuurbarbaartjes.nl/nieuws/heel-nederland/oorlogs-geheimen-van-boek-naar-voorstelling-392#info>